

ἀσπίδα ἢ, Ἄθ. Ἡπ. Κρήτ. Μακεδ. (Σισάν.) Πάρ. Χίος — Λεξ. Δημητρ. *ἀσπίδα* Θράκ. (Σαρεκκλ. κ.ά.) Ρόδ. Χίος *ἀσπίθα* Σκῦρ.

Τὸ μεσν. οὐσ. *ἀσπίδα*. Ἐν ἄσματι τοῦ ἁγίου Γεωργίου ἐκ Ρόδου ἀπαντᾷ καὶ ἀρχαιότερος τύπ. ὄνομαστ. *ὀσπίς*.

1) Ὁ τῶν ἀρχαίων ὄφις ἀσπίς τῆς τάξεως τῶν ἐχιδῶν (viperidae) Ἡπ. Θράκ. (Σαρεκκλ. κ.ά.) Μακεδ. (Σισάν.) Χίος — Λεξ. Βάιγ. Δημητρ.: Φρ. *Εἶναι ὀσπίδα* (κακὸς) Θράκ. Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. *Σπίδα* καὶ ὡς κύριον ὄν. ἐν ἄσμ. Μακεδ. (Ἀρν.):

*Λιάκινα λῆν τὴ μάνα μου, Σπίδα τὴν ἀδιρφή μου
κ' ἱμέ μὴ λῆν Λιακόγιαννον, δράκουν ἔχου πατέρα.*

Συνών. *ἀσπίδι*. 2) Ὁ μυθικὸς δράκων τὸν ὁποῖον ἐφόνευσεν ὁ ἅγιος Γεώργιος εἰκονιζόμενος ὁμοῦ μετὰ τοῦ ἁγίου Ρόδ. 3) Μυθικὸς δράκων ἀποτελῶν θέμα εἰς παραστάσεις ἐπὶ λαϊκῶν κεντημάτων Σκῦρ. 3) Βραχίων ἐκ μετάλλου εἰς σχῆμα συνεσπειρωμένου πτερωτοῦ δράκοντος ἐξαερώμενος ἐγκαρσίως ἐκ τῶν μανουαλίων ὡς κηροπήγιον ἢ ἐκ τοῦ εἰκονοστασίου ἄνωθεν τῶν δεσποτικῶν εἰκόνων πρὸς ἐξάρτησιν τῆς κανδήλας Ἄθ. 4) Μαγικὸς ἵππος ἐν παραμυθίῳ Κρήτ. Πάρ.: *Παιδί, ἀποδῶ γὰ νὰ πᾶς ἴσαμε ἐκεῖ ποῦ εἶναι ἡ ὠραία τοῦ κόσμου εἶναι εἰκοσι χρονῶν δρόμος, ἀλλὰ ἐσὺ θὰ πᾶς σὲ μὴ ὥρα, γιατί θὰ σοῦ δώκω τὴν ἀσπίδα μου ποῦ εἶναι φωτιά μονάχη* (ἐκ παραμυθ.) Πάρ.

ἀσπίδι τό, Κωπνλ.

Ἐποκορ. τοῦ οὐσ. *ἀσπίδα*.

Ἀσπίδα 1, ὁ ἰδ.: Φρ. *Σὰν τὸ ἀσπίδι τρέχει* (γρήγορα).

Ἀσπιδόλεοντας ὁ, ἀμάρτ. *Σπιδόλεοντας* Θήρ. Κρήτ. Πάρ.

Ἐκ τῶν οὐσ. *ἀσπίδα* καὶ *λέοντας*. Ὁ τύπ. *Σπιδόλεοντας* παραδίδεται καὶ ἐν Ἑρωτοκρ. παρὰ τὸν τύπ. *Σπιδόλεοντας* ὡς ὄνομα ἥρωος.

1) Παρωνύμιον ἥρωος παραμυθίου Πάρ.: *Ὁ Κοντογιαννάκης ὁ Σπιδόλεοντας*. 2) Ὁ μικρόσωμος ἄνθρωπος Θήρ. Κρήτ.

ἀσπιλας ὁ, Ρόδ.

Ἐκ τοῦ μεταγν. ἐπιθ. *ἀσπιλος*.

Εὐχὴ τοῦ ἀποδείχνου ἀναγινωσκομένη καὶ κατὰ τὴν ἀκολουθίαν τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου, ἀρχομένη δὲ διὰ τοῦ «ἀσπιλε, ἀμόλυντε κττ.»: *Εἶπαν τὸν ἀσπιλαν πόμπε*.

ἀσπιρίνη ἢ, λόγ. σύνηθ.

Ἐκ τοῦ Γερμαν. *Aspirin*.

Τὸ ἀκετυλοσαλικυλικὸν ὀξύ, φάρμακον ἀντιρρευματικὸν καὶ λυσίπνον. [**]

ἀσπιτος ἐπιθ. Ἄθην. Παξ. κ.ά. — Λεξ. Πρω. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ οὐσ. *σπίτι*. Ἡ λ. καὶ παρὰ Βλάχ.

Ὁ μὴ ἔχων οἰκίαν. Συνών. *ἀσπίτωτος*, *ξεσπίτωτος*.

ἀσπίτωτος ἐπιθ. σύνηθ. *ἀσπίτουτος* βόρ. ιδιῶμ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. **σπίτωτος* < *σπιτώω*. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

1) *Ἀσπιτος*, ὁ ἰδ.: *Ἀσπίτωτη οἰκογένεια*. 2) Θηλ., ἢ μὴ ἐγκατασταθεῖσα εἰς ἴδιον οἶκον, ἀλλὰ διατρεφομένη ὑπὸ τοῦ ἐραστοῦ τῆς, ἐπὶ ἐλευθερίου γυναικός: *Τὴν ἔχει ἀσπίτωτη* σύνηθ. *Βάρδα ἀπὸ ἀσπίτωτες* Λεξ. Δημητρ.

ἀσπλαχνα ἐπίρρ. σύνηθ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *ἀσπλαχνος*. Παρὰ Σομ. τύπ. *ἀσπλαχνα*.

Ἀνηλεῶς, ἀνοικτιρμόνως, σκληρῶς: *Ἐδρεῖα τὸ παιδί*

μου ἀσπλαχνα σύνηθ. Κορμοὶ κομμένοι ἀσπλαχνα ἀπὸ τὸ σκεπάρνι τοῦ ὑλοτόμου ΠΝιρβάν. Ἀγριολούλ. 117. Συνών. *ἀσπλάχνητα*.

ἀσπλάχνητα ἐπίρρ. ΣΜατσούκ. Γλυκοχαράμ. 43 *ἀσπλάχνητα* Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *ἀσπλάχνητος*.

Ἀσπλαχνα, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν.: Ποίημ.

Δρόμαγε 'ς τὴν ἀτέλειωτη σιράτα τοῦ καταδότη,

ποῦ φαρμακώνει ἀσπλάχνητα τὴ μάνα ποῦ τὸν γέννα

ΣΜατσούκ. ἐνθ' ἄν.

ἀσπλάχνητος ἐπιθ. ἀμάρτ. *ἀσπλάχνητος* Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. **σπλάχνητος* < *σπλάχνιζομαι*.

Ἀσπλαχνος, ὁ ἰδ.

ἀσπλαχνιά ἢ, *ἀσπλαχνία* Πόντ. (Κερασ.) Τσακων. *ἀσπλαχνιά* πολλαχ.

Ἐκ τοῦ μεσν. οὐσ. *ἀσπλαχνία*. Παρὰ Σομ. τύπ. *ἀσπλαχνιά*.

Ἀνοικτιρμωσύνη, σκληρότης ἐνθ' ἄν.: Ἄσμ.

Δὲν εἶναι κρῖμα καὶ ἀσπλαχνιά νὰ μὴ τοῦ κοιναρώσης;

(ἀναθρέψης) Μακεδ. (Γρεβεν.)

Ἡ ἀσπλαχνιά σου 'ναι πολλή κ' ἡ πίκρια μου μεγάλη ἄγν. τόπ.

ἄσπλαχνος ἐπιθ. σύνηθ. καὶ Πόντ. (Ἀμισ. Οἶν. κ.ά.) *ἄσπλαχνος* Τσακων. *ἄσπλαχνος* Τσακων. *ἀνέσπλαχνος* Πελοπν. (Ἀρκαδ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἐπιθ. *ἄσπλαχνος*.

Ἀνηλεής, ἀνοικτιρμων, σκληροκάρδιος ἐνθ' ἄν.: *Ἀσπλαχνος ἄνθρωπος*. *Ἀσπλαχνὴ γυναῖκα - μάνα*. *Ἀσπλαχνὸ παιδί* σύνηθ. *Ὁ Τοῦρκος εἶναι ἡσυχος... μὰ φτάνει νὰ τὸν πειράξης καὶ τότε φαίνεται τί εἶναι... ἀσπλαχνὸ θεοῖο ΓΨυχάρ. Ταξίδι³ 125 || Γνωμ. Τὸν ἄσπλαχνο στέρνει ὁ Θεὸς 'ς τὴν κόλασι κ' οἱ κολασμένοι τότε διώχνουν Λεξ. Δημητρ. || Ἄσμ.*

Μάθθα γλυκά, μὰ 'ν' ἄσπλαχνα, θεότη δὲ φοβοῦσαι

καὶ τὴ ραῖζον δὴ γαρδία χωρὶς νὰ τὴ λυποῦσαι

Κρήτ. — Ποίημ.

Ἐχω παιδιὰ κ' ἡ ἄσπλαχνὴ ἀρρώστια δὲ μ' ἀφίνει

νὰ πᾶ' νὰ πιάσω τὴ δουλειὰ λίγο ψωμί νὰ βγάλω

ΙΠολέμ. Χειμώνανθ.² 128. Συνών. *ἀσπλάχνητος*.

ἄσπορα ἐπίρρ. Σίφν. — Λεξ. Δημητρ. *ἀσπουρα* Στερελλ. (Ἀράχ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *ἄσπορος*.

Χωρὶς σπορὰν ἐνθ' ἄν.: *Εἶν' ἀκόμα ἀσπουρα, δὲ μπή-καμι οἱ σπόρον Ἀράχ.*

ἀσποριά ἢ, Λεξ. Δημητρ. *ἀσπουριά* Στερελλ. (Ἀράχ.)

Ἐκ τοῦ μεσν. οὐσ. *ἀσπορία*. Ἡ λ. καὶ παρὰ Σομ.

Ἐλλειψις σπόρων ἐνθ' ἄν.: *Μιγάλ' ἀσπουριά φέτους* Ἀράχ.

ἀσπόρυστος ἐπιθ. πολλαχ. *ἀσπόρυστος* βόρ. ιδιῶμ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπιθ. **σπορυστός* < *σπορίζω*.

Ὁ μὴ ἀποκτήσας σπόρους, ἐπὶ φυτῶν πολλαχ.: *Ἀσπόρυστος βασιλικός*. *Ἀσπόρυστο ἀγγούρι*.

ἄσπορος ἐπιθ. σύνηθ. *ἀσπουρους* βόρ. ιδιῶμ. *ἀσπειρος* ἐνιαχ. *ἀσπορες* Σκῦρ.

Τὸ ἀρχ. ἐπιθ. *ἄσπορος*. Ὁ τύπ. *ἄσπειρος* κατ' ἐπίδρασιν τοῦ *ἔσπειρα* ἀορ. τοῦ ρ. *σπέρνω*.

1) Ὁ μὴ σπαρμένος ἢ ὁ μὴ σπαρεῖς πολλαχ.: *Τὸ ἄφηκα ἄσπορο τὸ χωράφι Κύθηρ. Θὰ τ' ἀφήκω ἄσπορο γὰ νὰ κάμη*